

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV

CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA

Vážený pán
Ján Budaj
minister
Ministerstvo životného prostredia SR
Námestie Ľudovíta Štúra 1
812 35 Bratislava

č.j. 23/2021

Spišská Nová Ves

6.12.2021

Vážený pán minister,

Asociácia strážcov chránených území Slovenska (ASCHÚS) je občianske združenie, ktoré združuje členov profesionálnej stráže prírody, dobrovoľnej stráže prírody a pracovníkov ŠOP SR, ktorí majú oprávnenia člena stráže prírody.

Asociácia strážcov chránených území Slovenska je riadnym členom International Ranger Federation (IRF), ako aj členom European Ranger Federation (ERF).

Naším prvoradým cieľom je zlepšiť a zefektívniť ochranu nášho najväčšieho bohatstva – prírody. Pre dosiahnutie tohto hlavného cieľa ASCHÚS jej členovia vyvíjajú maximálne úsilie.

Ďalším našim cieľom je zabezpečiť vzdelávanie členov stráže prírody, vrátane tých, ktorí nie sú členmi Asociácie. Naši členovia vypracovali viacero rôznych metodických pokynov a usmernení k výkonu strážnej služby, z ktorých niektoré ŠOP SR vydala ako záväzné usmernenia a príručky.

Okrem vzdelávania sa Asociácia snaží hájiť záujmy členov stráže prírody a zabezpečiť skvalitnenie podmienok výkonu náročného poslania strážcu chráneného územia.

Práca strážcu je mimoriadne náročná – na čas, odbornú a fyzickú zdatnosť, a najmä na morálnu odolnosť strážcu. Strážca musí byť často sám v teréne a nesmie brať ohľad na to, či je leto, zima, či prší, sneží alebo praží slnko. Hlavne však musí byť v službe v čase zvýšenej návštevnosti chránených území – cez soboty a nedele a v čase prázdnin. V službe sa stretáva s rôznymi ľuďmi, ktorí sa dopúšťajú priestupkov a trestných činov na úseku ochrany prírody a krajiny. Sú časté prípady, kedy je slovné a nezriedka aj fyzicky napádaný pre výkon svojej práce.

Strážcovia stále nie sú vybavení tak potrebnou rovnosťou, pomôckami alebo technikou, ktorá by výrazne uľahčila ich prácu. Aby reprezentovali ŠOP SR a MŽP SR, kupujú si členovia stráže prírody odevné súčiastky na úkor svojich rodín, za vlastné peniaze. Profesionálni strážcovia pri výkone práce nedisponujú vyhovujúcimi motorovými vozidlami a iným materiálnym zabezpečením.

Vážený pán minister,

strážcom, či už dobrovoľným, alebo profesionálnym, nestačia len sľuby a reči o tom, ako si ich prácu kompetentní vážia a ako im v ich poslaní pomôžu. Vypočuli si už veľa takýchto sľubov. Krátko po vymenovaní nového vedenia ŠOP SR bola zrušená rámcová zmluva s KCZS a bol

vyslovený verejný prísľub, že ušetrené finančné prostriedky (malo sa jednať o cca 400 000 €) sa využijú na vybavenie strážcov. Dodnes sa tak nestalo. Nikdy sa v Envirofonde nenašli peniaze na predkladané projekty zamerané na vybavenie strážcov napr. rovnošatou alebo technikou – a v súčasnosti bola zo strany Envirofonde vyhlásená jedna projektová výzva, ktorá sa touto problematikou zaoberala. Tu je nutné pripomenúť, že ŠOP SR v minulosti projekt na odevné súčasti pre členov stráže prírody vypracovala. Taktiež v minulosti dokonca prebehlo verejné obstarávanie na zakúpenie „až“ piatich terénnych áut pre celé Slovensko, ktoré ale bolo tesne pred prevzatím vozidiel ministerstvom zrušené!

Na základe vyššie uvedenej výzvy nedávno ŠOP SR predložila na Envirofond projekt vo výške 200 000 € na vybavenie členov dobrovoľnej a profesionálnej stráže prírody rovnošatou a motorovými vozidlami, ale táto suma nepokryje ani sčasti potreby 800 členov stráže prírody (možno z týchto financií členovia stráže prírody dostanú po jednej flisovej bunde, polokošeli, trička s krátkymi a dlhými rukávami a šiltovku). Je pre nás nepochopiteľné, že hoci členovia stráže prírody majú v zmysle zákona právo používať rovnošatu stráže prírody a ŠOP SR by ich mala ňou vybaviť, tá nemá finančné prostriedky na jej zakúpenie. ŠOP SR v minulosti vynaložila financie na vypracovanie manuálu, v ktorom je podrobne určené z akých odevných súčiastok sa má rovnošata skladať, aké má mať farebné vyhotovenie a z akého materiálu má byť vyhotovená, na zrealizovanie tohoto projektu neboli MŽP SR a ani z eurofondov uvoľnené financie.

Preto nás prekvapila informácia, že z prostriedkov Envirofonde bola pre Ministerstvo vnútra SR zakúpená technika pre Odbor odhaľovania nebezpečných materiálov a environmentálnej kriminality Prezídia Policajného zboru.

Prítom stráž prírody je častým prispievateľom do Envirofonde, nakoľko financie za pokuty uložené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. sú jeho príjmom. Tu je zrejma disproporcja v objeme vyčlenených finančných prostriedkov v neprospech stráže prírody (ako jedného z prispievateľov do Envirofonde) v sume 200 000 € a Policajným zborom, ako čistým príjemcom, v sume viac ako milión eur.

Nijako tým nechceme bagatelizovať prácu enviro kriminalistov, dokonca je na mieste vyzdvihnúť spoluprácu s nimi, avšak nepomer vo výške príspevku je z nášho pohľadu viac ako výrazný. V súčasnosti, v rámci výkonu súčinnosťných služieb s príslušníkmi Policajného zboru, sa členovia stráže prírody z pohľadu vybavenosti cítia ako chudobní príbuzní. Naozaj pri posúdení odsúhlasenia výšky dotácie postačuje argument, ktorý uviedol pán minister vnútra SR, že „Polícia pri odhaľovaní envirokriminality často pracuje v daždi, snehu, prírode či na vode.“? Potom teda poukazujeme na to, že vyššie uvádzame tú istú argumentáciu našich potrieb. A prítom sú to práve členovia stráže prírody, ktorí v rámci spolupráce v konaniach enviro kriminalistov podávajú oznámenia, vypracúvajú podklady k trestnému konaniu, stanovujú spoločenské hodnoty poškodených rastlín, živočíchov a biotopov, spracúvajú odborné stanoviská k trestným konaniam, ktoré často krát musia osobne obhliadnúť aj v konaní pred súdom a to najmä z titulu odbornosti, ktorý súdy vyžadujú. Robia to ochotne, s hrdosťou a pravidelne deklarujú svoju príslušnosť k strážii prírody navonok nosením rovnošaty stráže prírody, ktorú si – žiaľ, často krát nadobudli za vlastné finančné prostriedky.

V Centrálnom registri zmlúv je uverejnených množstvo zmlúv zameraných na rôzne činnosti v oblasti ochrany prírodného dedičstva. Od vypracovania programov starostlivosti, ochrany korytnačky močiarenej, ochrany sysľa pasienkového, obnovy a menežmentu dunajských lužných biotopov a rôzne iné projekty v cene desiatok miliónov eur. Objednávateľom je buď samotné Ministerstvo životného prostredia, alebo jeho organizácie ako ŠOP SR, alebo ZOO Bojnice. Kde sú ale peniaze na výkon strážnej služby? Doteraz sa nikdy nenašli v žiadnej projektovej výzve financie na uľahčenie práce strážcov, z ktorých by ŠOP SR vedela zakúpiť pre členov profesionálnej a dobrovoľnej stráže prírody aspoň rovnošaty.

A tak si dnes profesionálni a dobrovoľní strážcovia, ak chcú reprezentovať zamestnávateľa a zriaďovateľa, do služby obliekajú za vlastné financie zakúpené odevné súčasti, ktoré si nechávajú vyrobiť a ktoré svojím vzhľadom a označením pripomínajú rovnošatu a profesionálni strážcovia, ktorých je mimochodom ako šafránu, jazdia na služobných motorových vozidlách (ak vôbec nejaké majú), ktoré nespĺňajú požiadavky na prácu strážcu a väčšina z nich má 20 a viac rokov a teda sú už viac v oprave ako v službe.

Vážený pán minister

obraciame sa Vás opäť so žiadosťou o pomoc pri riešení tejto naozaj neúnosnej situácie a žiadame Vás, aby ste sa váhou svojej osobnosti zasadili o realizáciu takých zmien, ktoré dobrovoľných a profesionálnych strážcov vybaví relevantnými a v dnešnej dobe, aj vzhľadom na zvyšujúci sa počet páchaných environmentálnych deliktov a trestných činov, potrebnými materiálnymi a technickými prostriedkami. S vašou pomocou a s oduševnenou prácou stráže prírody tak Slovensko zaradíme medzi vyspelé krajiny Európskej únie a sveta, v ktorých si prácu strážcov ochrany prírody vážia a považujú ju za prínos nielen životnému prostrediu, ale celej spoločnosti a ľudstvu.

Zároveň Vás, v prípade Vášho záujmu, znovu žiadame o určenie termínu osobného stretnutia, kde by sme chceli uvedené problémy prerokovať a naše požiadavky vysvetliť podrobnejšie.

Dan Hart'anský
prezident ASCHÚS

ASOCIÁCIA STRÁŽCOV
CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA
občianske združenie
Radlinského 1, 052 01 Spišská Nová Ves
IČO: 319 612 40